

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6903(G)-2558

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6903(G)-2015

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR CHICKEN BREEDER FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.30

ISBN

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6903(G)-2558

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6903(G)-2015

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์

GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR CHICKEN BREEDER FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 132 ตอนพิเศษ 302 ง

วันที่ 19 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2558

**คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์**

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นายสรวิศ ธานีโต
นายสมชวน รัตนมังคลานนท์
นางธนิดา หรินทรานนท์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกรมปศุสัตว์
นางสาวคชาภรณ์ เต็มยอด
นายธนิยะ ทรงสุหมัด
นางสาวปริญญา สาครเจริญ	กรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางอุษา บำรุงพีช
นายชัยศิริ มหันตชัยสกุล	กรรมการ
4. ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์นิรัตน์ กองรัตนานนท์
รองศาสตราจารย์ชัยภูมิ บัญชาศักดิ์	กรรมการ
5. ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์สมศักดิ์ ภัคภิญาญ
รองศาสตราจารย์จักรกริศน์ เนื่องจำนงค์	กรรมการ
6. ผู้แทนสัตวแพทยสภา
นายสุเมธ ทรัพย์ชูกุล
นายเอกสิงห์ สาเรือง
นายดำเนิน เสาะสีบงาม	กรรมการ
7. ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งประเทศไทย
นายชลิต ทองมณี
นายวัชระ จำปาเทศ	กรรมการ
8. ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นายจรรยาวัฒน์ ทีปักษ์พันธุ์	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายวีระ วิวิตกรกุล	กรรมการ

10. ผู้แทนสมาคมผู้ผลิตไก่เพื่อส่งออกไทย
นายพยุงค์ศักดิ์ สมยานนทนากุล
นางสาวอรรวรรณ ฟ้าข้า
นางสาววิมลรัตน์ เปรมศิริ	กรรมการ
11. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงไก่พันธุ์	กรรมการ
12. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงไก่ไข่	กรรมการ
13. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงไก่คอมพาร์ทเมนต์ไทย
นายเกษม ตระกูลเลิศวิไล	กรรมการ
14. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์กำลัง ชุมพลปัญญา	กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นายสงขลา จุลกะเศียน
นายพิทักษ์ ชายสม	กรรมการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ (มกษ.6903 - 2558) สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฟาร์มไก่พันธุ์ของไทยให้เป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้นในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาตรฐานดังกล่าวไปปฏิบัติ

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

มกษ. 6903-2552. มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ.กรุงเทพฯ. 16 หน้า

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2555. รายงานโครงการศึกษาแนวปฏิบัติตามมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่พันธุ์

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนด มาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับ ฟาร์มไก่พันธุ์ มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6903(G)-2558 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์

1. ขอบข่าย

1.1 แนวปฏิบัตินี้ให้คำอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจในการนำมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ (มกษ.6903) ไปใช้

1.2 การตรวจสอบ การออกใบรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองสำหรับผู้ผลิตไก่พันธุ์ ให้ถือตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ (มกษ.6903)

2. คำอธิบายมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ (มกษ. 6903)

แนวปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายสาระสำคัญของข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ (มกษ. 6903) เพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับผู้ที่มาตราฐานดังกล่าวไปใช้ทำความเข้าใจ ทั้งนี้เนื้อหาในกรอบเป็นข้อกำหนดตามมาตรฐาน โดยมีคำอธิบาย ดังนี้

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (1) สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.1 ต้องได้รับการยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่น

คำอธิบายข้อกำหนด 1.1

ประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ 5/2538 เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 มาตรา 31 กำหนดให้ฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อประโยชน์ในการกำกับการดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา 32 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ ผู้ดำเนินกิจการฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีหลักฐานใดๆ ที่แสดงว่าได้รับการยินยอมจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (1) สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.2 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่พันธุ์ และมีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 1.2

ทำเลที่ตั้งฟาร์มเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ ควรคำนึงถึงความสะดวกในด้านการจัดการ การเลี้ยง การป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรค รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และกฎหมาย ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการตั้งกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์

ที่ตั้งของฟาร์มควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเลี้ยงไก่พันธุ์ สามารถขนส่งไก่พันธุ์ ไข่ฟัก อาหารสัตว์ วัสดุรองพื้น ยา วัคซีน และอุปกรณ์ต่างๆ และไม่ควรเป็นพื้นที่ราบลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง โดยพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศ ทิศทางการระบายน้ำ ประวัติการเกิดน้ำท่วมขังในบริเวณนั้น หรืออาจต้องมีการถมพื้นที่เพื่อปรับระดับให้สูงกว่าปกติ นอกจากนี้ควรมีแหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอ สำหรับการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ไก่พันธุ์ที่เลี้ยงมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (1) สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.3 อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ

คำอธิบายข้อกำหนด 1.3

อันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น ชยะหรือของเสียจากโรงงาน อุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน การชะล้างสารเคมีจากแหล่งเกษตรกรรมที่มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมทั้งของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น อาจเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ป่วยหรือตายได้ ดังนั้น สถานที่ตั้งฟาร์มไก่พันธุ์ต้องห่างจากแหล่งชุมชน สถานประกอบการ และต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีความเสี่ยงจากการรั่วไหลหรือปนเปื้อนที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของไก่พันธุ์ เช่น แหล่งรวมขยะ โรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตหรือการล้างทำความสะอาดเครื่องจักร แหล่งเพาะปลูกเกษตรกรรมที่มีการใช้สารฆ่าแมลงหรือกำจัดศัตรูพืช

นอกจากนี้ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีที่ตั้งแยกออกจากฟาร์มสัตว์ปีกชนิดอื่นที่สามารถก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และควรอยู่ห่างจากแหล่งอพยพของสัตว์ปีกธรรมชาติ แหล่งรวมสัตว์ปีก เช่น ตลาดค้าสัตว์ปีก โรงฆ่าสัตว์ปีก โรงงานรวบรวมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมูลหรือซากสัตว์ปีก อย่างน้อย 5 กิโลเมตร หรือมีมาตรการป้องกันโรคที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์ม

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (2) ผังและลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.4 พื้นที่ฟาร์มมีขนาดเพียงพอเหมาะสมในการเลี้ยงไก่พันธุ์ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสัตว์ มีรั้วรอบพื้นที่การเลี้ยงอย่างเหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 1.4

สภาพของพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรูปแบบของการเลี้ยงไก่พันธุ์ โดยฟาร์มที่มีขนาดพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ มีรั้วรอบขอบชิดเพื่อป้องกันการเข้า-ออกของสัตว์ชนิดอื่น และอยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะ หรือมีการป้องกันการไหลของของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ จะส่งผลให้การบริหารจัดการฟาร์ม การคมนาคมภายในฟาร์ม การป้องกันและควบคุมโรค ทำได้สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีพื้นที่เหมาะสมกับขนาดและจำนวนโรงเรือนที่มีภายในฟาร์ม ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสัตว์ ควรมีระยะห่างของแต่ละโรงเรือนเพื่อการระบายอากาศที่ดี และควบคุมการเกิดโรคระหว่างโรงเรือน

มีรั้วรอบบริเวณพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์ ที่สามารถป้องกันการเข้าของคนและสัตว์ต่างๆ เช่น สุนัข โค กระบือ แยกพื้นที่อยู่อาศัยออกจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และต้องมีทางเข้า-ออกที่มีระบบป้องกันเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากฟาร์มและพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (2) ผังและลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.5 แยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วน เช่น พื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ เก็บอาหารสัตว์ เก็บอุปกรณ์ ทำลายซากสัตว์ ห้องคัดไข่ ห้องเก็บไข่ ที่พักอาศัย

คำอธิบายข้อกำหนด 1.5

การจัดแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มออกเป็นสัดส่วน ช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในกิจกรรมต่างๆ เช่น การเลี้ยงไก่พันธุ์ การขนส่ง การรวบรวม การจำหน่าย และการจัดการผลผลิต ได้ง่ายและสะดวก รวมทั้งการวางแผนและควบคุมป้องกันโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีการจัดวางผังแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มออกเป็นสัดส่วน มีการแยกเขตที่พักอาศัยของบุคลากรจากพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์ให้ชัดเจน จัดทำผังแสดงขอบเขตของฟาร์ม ขอบเขตของพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์ โดยในแผนผังควรแสดงตำแหน่งของสถานที่ภายในฟาร์มให้ครบถ้วน เช่น ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรือน ห้องคัดไข่ ห้องเก็บไข่ โรงเก็บอาหารสัตว์ โรงผสมอาหารสัตว์ โรงเก็บอุปกรณ์ โรงเก็บวัสดุรองพื้นสำรอง พื้นที่ทำลายซากสัตว์ปีก อาคารสำนักงาน บ้านพักอาศัย ทางเข้าออก ถนนภายในฟาร์ม พื้นที่รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล โรงเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ห้องเก็บเวชภัณฑ์และสารเคมี แหล่งน้ำใช้หรือสถานที่กักเก็บน้ำ บริเวณสุขุบทูร์ นอกจากนี้ในแผนผังควรแสดงสถานที่จำเป็นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน อัคคีภัย อุบัติเหตุ สารเคมี

รั้วไหล ระบบน้ำภายในฟาร์มขัดข้องไว้ด้วย เช่น จุดรวมพล จุดติดตั้งอุปกรณ์ดับเพลิง ห้องหรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาล และแหล่งน้ำสำรอง

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.6 ต้องแข็งแรง ถูกสุขลักษณะ ง่ายต่อการบำรุงรักษาทำความสะอาด และมีการระบายอากาศที่ดี

คำอธิบายข้อกำหนด 1.6

โรงเรือนที่ดีควรออกแบบให้เหมาะสมกับไก่พันธุ์ จำนวน และอายุ เนื่องจากโรงเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ โรงเรือนที่แข็งแรง เหมาะสมกับสัตว์ และมีการจัดการโรงเรือนที่ดี สัตว์ก็จะอยู่อย่างสบาย ไม่เครียด และมีสุขภาพดีจะส่งผลให้มีผลผลิตสูง

โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงไก่พันธุ์ต้องมีโครงสร้างแข็งแรง สร้างด้วยวัสดุถาวร ง่ายต่อการบำรุงรักษา และทำความสะอาด มีหลังคากันแดด กันฝน และมีการระบายอากาศที่ดี วัสดุที่ใช้ในการสร้างโรงเรือนไม่ควรมีส่วนยื่นที่แหลมคม ซึ่งอาจทำให้สัตว์หรือผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตราย และควรเป็นวัสดุที่สามารถทำความสะอาด และฆ่าเชื้อได้ง่าย พื้นทางเดินโดยรอบของโรงเรือนควรเป็นพื้นคอนกรีต หรือวัสดุที่มีคุณสมบัติใกล้เคียง

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.7 มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงไก่พันธุ์

คำอธิบายข้อกำหนด 1.7

โรงเรือนต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนไก่ที่เลี้ยงและไม่หนาแน่นเกินไป เพื่อให้ไก่มีอิสระในการเคลื่อนไหว ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ยังต้องการพื้นที่ต่อตัวมากกว่าการเลี้ยงไก่เนื้อ เพราะไก่พันธุ์มีน้ำหนักตัวมากกว่าและใช้เวลาในการเลี้ยงนานกว่า รวมถึงต้องมีพื้นที่ในการแสดงพฤติกรรมธรรมชาติ เช่น การคุ้ยเขี่ย การเกี้ยวพาราสี และการผสมพันธุ์ด้วย ดังนั้นความหนาแน่นของการเลี้ยงจะทำให้ไก่เกิดความเครียด แสดงพฤติกรรมผิดปกติจน จิกตีหรือทำร้ายกันเอง ก่อให้เกิดปัญหาผลผลิตไข่ลดลง และอัตราการตายสูง

ความหนาแน่นของไก่พันธุ์ที่เหมาะสมคำนวณได้จากน้ำหนักรวมของไก่ทั้งโรงเรือนหารด้วยพื้นที่เลี้ยงในโรงเรือน ต้องไม่เกิน 25 กิโลกรัมต่อพื้นที่หนึ่งตารางเมตร ในทุกระยะของการเลี้ยง

มกษ.6903: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.8 มีการควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนให้เหมาะสมกับสายพันธุ์ ขนาดและอายุของไก่พันธุ์

คำอธิบายข้อกำหนด 1.8

การควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนให้เหมาะสม เป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตไก่พันธุ์ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนจะผันแปรไปตามสภาพของอากาศ ความชื้น มลภาวะ ทั้งจากภายนอกและภายในโรงเรือน สัตว์ไม่อาจทนต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง เกิดความเครียด ผลผลิตลดลง หรืออาจเกิดโรคได้ง่าย ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนให้มีความเหมาะสม

ในช่วงสองถึงสามสัปดาห์แรก ลูกไก่พันธุ์ยังไม่สามารถปรับอุณหภูมิของร่างกายด้วยตัวเองได้ จึงต้องมีการกกลูกไก่ให้ได้รับความอบอุ่นเช่นเดียวกับลูกไก่เนื้อ ส่วนในระยะให้ผลผลิตนั้นจะต้องให้อุณหภูมิอยู่ในช่วงที่เย็นสบาย หากร้อนเกินไปจะมีผลต่อปริมาณการกินอาหารและคุณภาพของผลผลิตไข่ โดยต้องมีแผนการจัดการระบบระบายอากาศและอุณหภูมิภายในโรงเรือนที่เหมาะสมกับอายุของไก่พันธุ์และสภาพอากาศในแต่ละฤดูกาล

ในการเลี้ยงสัตว์จะทำให้มีการสะสมแก๊สแอมโมเนียและคาร์บอนไดออกไซด์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์ โดยปริมาณแก๊สแอมโมเนียในโรงเรือนที่มากกว่า 20 พีพีเอ็ม จะทำให้ระบบทางเดินหายใจของไก่พันธุ์ได้รับการระคายเคือง และมีความไวต่อการติดเชื้อ และปริมาณแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ที่มากกว่า 3,000 พีพีเอ็ม จะก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพสัตว์

ฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นภายในโรงเรือนนั้น ก่อความระคายเคืองในไก่พันธุ์ นอกจากนี้ฝุ่นละอองนั้นพบว่าสามารถนำพาเชื้อก่อโรคต่างๆ เช่น เชื้อมาเร็กซ์ เชื้อ อี. โคไล และเชื้อแซลมอนเนลลา

การควบคุมแสงสว่างมีความสำคัญในการเลี้ยงไก่พันธุ์โดยเฉพาะในระยะไก่อุ่นจำเป็นต้องมีการควบคุมแสงสว่าง เพื่อควบคุมการพัฒนาของระบบสืบพันธุ์ โดยความเข้มของแสงสว่าง ต้องมีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 10 ลักซ์ ที่ระดับตัวไก่ และมีระยะมืดให้ไก่ได้พักผ่อนอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง

รายการที่ 2 อาหารสำหรับไก่พันธุ์

มกษ.6903: รายการอาหารสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 2.1 มีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 2.1

อาหารสัตว์เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงไก่พันธุ์ ที่มีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มั่นใจว่าได้ อาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย ไม่หมดอายุ ไม่มีการผสมยาสัตว์หรือสารเคมีต้องห้าม ลงในอาหารสัตว์

อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่พันธุ์ต้องมีความเหมาะสมกับความต้องการทางโภชนาการในแต่ละช่วงอายุและพันธุ์ไก่ อาหารสำเร็จรูปต้องมาจากผู้ผลิตที่ได้รับใบอนุญาต ตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือหากผสมอาหารสัตว์ใช้เอง ต้องมีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานเดียวกัน

มกษ.6903: รายการอาหารสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 2.2 การผสมยาในอาหาร ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม มีสถานที่หรือระบบการจัดการที่แยกเก็บอาหารสัตว์ผสมยาออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้

คำอธิบายข้อกำหนด 2.2

ยาที่ผสมในอาหารสัตว์อาจก่อให้เกิดปัญหาการตกค้างในผลผลิตจากสัตว์ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพทั้งคนและสัตว์ ดังนั้นในกรณีที่จำเป็นต้องผสมยาลงในอาหารสัตว์ ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เพื่อควบคุมและจำกัดการใช้เท่าที่จำเป็น และหลีกเลี่ยงอันตรายจากการตกค้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการติดยาของจุลชีพ

หากมีความจำเป็นต้องใช้ยาผสมในอาหาร ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โดยไม่ผสมยาหรือสารเคมีที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในอาหารสัตว์ เช่น ไนโตรฟูแรน คลอแรมเฟนิคอล สารเหล่านี้เป็นกลุ่มที่หากตกค้างจะก่อให้เกิดการสะสมในร่างกายและเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ฟาร์มต้องมีบริเวณเก็บอาหารสัตว์ผสมยา แยกออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้

มกษ.6903: รายการอาหารสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 2.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ทางกายภาพเบื้องต้น และเก็บรักษาอาหารสัตว์ในสภาพที่ป้องกันการปนเปื้อนและเสื่อมสภาพ

คำอธิบายข้อกำหนด 2.3

ในการตรวจรับอาหารสัตว์ควรมีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์ทางกายภาพเบื้องต้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น ภาชนะบรรจุไม่ฉีกขาด แดง ชำรุด มีฉลากถูกต้อง โดยสุ่มตรวจอาหารสัตว์ว่ามีลักษณะ สี กลิ่นที่ผิดปกติ หรือรวมตัวเป็นก้อน และควรเก็บตัวอย่างอาหารทุกรุ่นการผลิตที่มีการนำมาใช้ในฟาร์มเอาไว้อย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ กรณีเกิดปัญหาสุขภาพที่สงสัยว่าอาจมีสาเหตุจากอาหารขึ้นภายหลัง

การเก็บรักษาวัตถุดิบอาหารและอาหารที่ผสมแล้ว ควรเก็บในที่ที่เหมาะสมมิดชิดในภาชนะที่มีฝาปิดหรือปิดปากถุง โดยบริเวณที่เก็บอาหารหรือผสมอาหารควรทำความสะอาด เก็บเศษอาหารและกำจัดเพื่อไม่ให้เป็นที่อาศัยของหนูหรือสัตว์อื่น ๆ เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของอันตรายต่างๆ และลดความสูญเสียคุณค่าทางอาหารของอาหารที่ผสมไว้แล้ว

ภาชนะบรรจุอาหารควรสะอาด แข็ง กันความชื้นได้ ไม่เคยใช้บรรจุวัตถุมีพิษ ปุ๋ย หรือวัตถุอื่นใดที่อาจเป็นอันตรายต่อสัตว์ ไม่มีสารที่อาจปนเปื้อนกับอาหารสัตว์ ถ้าถูกเคลือบด้วยสารอื่น สารดังกล่าวต้องไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์

สถานที่เก็บรักษาอาหารสัตว์ควรเป็นสถานที่เฉพาะ มีลักษณะสะอาด แห่ง ระบายอากาศได้ดี มีการป้องกันแมลงและสัตว์พาหะต่างๆ สามารถป้องกันการปนเปื้อนและรักษาคุณภาพของอาหารไม่ให้เสื่อมสภาพ นอกจากนี้ต้องมีวัสดุรองด้านล่างของถุงที่บรรจุอาหารสัตว์เพื่อให้อากาศถ่ายเท และป้องกันความชื้นได้ กรณีมีวัสดุที่เป็นวิตามินใช้สำหรับผสมอาหารสัตว์ ให้เก็บไว้ในห้องปรับอากาศที่มีการตรวจสอบระดับอุณหภูมิอยู่เสมอ การจัดวางอาหารภายในโรงเก็บอาหารสัตว์ควรเรียงลำดับแยกตามวันผลิตหรือชุดการผลิต อาจติดป้ายหรือทำสัญลักษณ์ไว้เพื่อจะได้มีการนำไปใช้ตามลำดับการผลิตก่อนหลัง และเพื่อไม่ให้มีอาหารตกค้างหมดอายุ และสัตว์ได้กินอาหารที่สดใหม่อยู่เสมอ

มกษ.6903: รายการอาหารสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 2.4 การให้อาหารควรใช้ภาชนะที่สะอาดและเหมาะสมกับอายุ จำนวน ขนาดของไก่ และจัดวางในตำแหน่งที่ไก่ทุกตัวเข้าถึงอาหารสัตว์ได้

คำอธิบายข้อกำหนด 2.4

ความสะอาดของอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ รวมทั้งไซโลเก็บอาหาร เป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลี้ยงไก่พันธุ์ เนื่องจากภาชนะอุปกรณ์ใส่อาหาร ที่มีการทำความสะอาดมาเชื้อ การเก็บรักษาหรือการใช้ที่ไม่ถูกวิธี อาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีหรือจุลชีพที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพไก่พันธุ์ได้

ก่อนเติมอาหารชุดใหม่ลงไซโล ควรใช้ก้อนยางเคาะภายนอก เพื่อป้องกันการจับตัวเป็นก้อน ซึ่งอาจเป็นแหล่งสะสมของเชื้อรา และเมื่อถึงช่วงเตรียมโรงเรือน ต้องมีการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อไซโลเก็บอาหารด้วยทุกครั้ง

ในการให้อาหารควรใช้ภาชนะที่เหมาะสมกับอายุของไก่พันธุ์ จำนวนและขนาดของอุปกรณ์ให้อาหารต้องเหมาะสมกับจำนวนอายุและเพศไก่ จัดวางอุปกรณ์ในตำแหน่งที่เหมาะสมและมีความทั่วถึงเท่ากันทั่วทั้งโรงเรือน เพื่อป้องกันการแย่งกินอาหาร

รายการที่ 3 น้ำสำหรับไก่พันธุ์

มกษ.6903: รายการน้ำสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 3.1 แหล่งน้ำใช้ในฟาร์มต้องอยู่ในบริเวณที่ป้องกันการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย

คำอธิบายข้อกำหนด 3.1

น้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงไก่พันธุ์ น้ำที่ใช้ต้องมีคุณภาพเหมาะสม และมีปริมาณเพียงพอตลอดช่วงของการเลี้ยงไก่พันธุ์ ถ้าคุณภาพน้ำเหมาะสมก็จะทำให้สัตว์เจริญเติบโตได้ดี แต่หากมีคุณภาพน้ำไม่เหมาะสม อาจทำให้สัตว์ป่วยเป็นโรคได้ง่าย

การพิจารณาเลือกแหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบและความเสี่ยงต่อการดำเนินกิจกรรมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำที่นำมาใช้สำหรับการเลี้ยงไก่พันธุ์ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ หรือน้ำบาดาล ต้องปราศจากการปนเปื้อนของอันตรายจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือไม่ได้รับผลกระทบจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน รวมถึงน้ำเสียจากโรงเรียน และบ้านพักอาศัย ที่จะสามารถปนเปื้อนเข้าสู่แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์ และบุคคลากรภายในฟาร์ม

มกษ.6903: รายการน้ำสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 3.2 น้ำที่ใช้เลี้ยงไก่และใช้ในฟาร์ม ต้องเป็นน้ำที่สะอาดเหมาะสมในการใช้งาน

คำอธิบายข้อกำหนด 3.2

น้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์และใช้ในฟาร์มควรเป็นน้ำสะอาดที่มีปริมาณเพียงพอ ฟาร์มควรมีระบบจัดการคุณภาพน้ำ ซึ่งอาจเป็นระบบเครื่องสูบน้ำ มีบ่อพักน้ำที่สามารถบำบัดน้ำก่อนนำไปใช้เลี้ยง หรือระบบน้ำหมุนเวียนแบบปิดที่มีการบำบัดน้ำก่อน เพื่อลดการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค น้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบาดาลที่จะใช้บริโภคได้ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551

ควรมีผลตรวจตัวอย่างคุณภาพน้ำหรือสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตและในช่วงเวลาที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการนำไปใช้ในการผลิต หรือมีความสงสัยในคุณภาพน้ำ ควรมีการตรวจคุณภาพน้ำบางรายการตามความเสี่ยงของการปนเปื้อนของอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำใช้เป็นหลักฐาน

มกษ.6903: รายการน้ำสำหรับไก่พันธุ์

ข้อกำหนด 3.3 ไก่ทุกตัวมีโอกาสเข้าถึงน้ำได้

คำอธิบายข้อกำหนด 3.3

สัตว์ต้องการน้ำในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม เช่น คุณภาพน้ำ อุณหภูมิ น้ำ อุณหภูมิสิ่งแวดล้อม ความชื้นในอากาศก็มีผลกระทบต่อปริมาณการกินน้ำของสัตว์ การจัดวางอุปกรณ์ให้น้ำให้ไก่ทุกตัวสามารถเข้าถึง และได้รับน้ำในปริมาณที่เพียงพอจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่ง

ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ต้องจัดอุปกรณ์ให้น้ำที่มีจำนวนและขนาดที่เหมาะสมกับจำนวน อายุ และสายพันธุ์ของไก่ และมีการวัดปริมาณน้ำแยกในแต่ละโรงเรือน จดบันทึกปริมาณการใช้น้ำทุกวัน โดยจดในเวลาเดิมของแต่ละวัน เพื่อนำมาคิดปริมาณการกินน้ำของไก่ต่อวัน ปกติแล้วปริมาณน้ำที่ไก่กินจะอยู่ที่ประมาณสองเท่าของปริมาณอาหารที่กินในแต่ละวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ โดยหากอากาศร้อนอาจจะมากกว่าสองเท่าก็ได้ นอกจากนี้ควรจัดให้มีแหล่งน้ำสำรองสำหรับให้ไก่กินได้เพียงพอใน 24 ชั่วโมง ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินและระบบจ่ายน้ำหลักไม่สามารถใช้งานได้ เพื่อให้ไก่ไม่ประสบปัญหาขาดน้ำตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (1) คู่มือการจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 4.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ ระบบการเลี้ยง อาหารและน้ำสำหรับไก่พันธุ์ การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบการบันทึกข้อมูล

คำอธิบายข้อกำหนด 4.1

ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ต้องมีคู่มือฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการจัดการฟาร์ม ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่พันธุ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในฟาร์มเป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มมีข้อมูลประวัติการทำฟาร์มเลี้ยงไก่พันธุ์ และมีแนวทางการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ที่ชัดเจนตลอดการเลี้ยง ลดความผิดพลาด มีวิธีแก้ไขที่ถูกต้อง ทันท่วงที และลดความเสียหายในการประกอบกิจการฟาร์มไก่พันธุ์

คู่มือการจัดการฟาร์ม ต้องแสดงให้เห็นระบบการเลี้ยง อาหารและน้ำสำหรับไก่พันธุ์ การจัดการฟาร์ม ระบบการเก็บบันทึกข้อมูล การป้องกัน ควบคุม และรักษาโรค การดูแลสุขภาพสัตว์และสุขอนามัยในฟาร์ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมโรงเรือน
2. การกกลูกไก่
3. การดูแลไก่พันธุ์ระยะไข่รุ่น
4. การดูแลไก่พันธุ์ระยะให้ผลผลิต
5. การจัดการไขฟักและไข่ที่ไม่ได้มาตรฐาน
6. การจัดการด้านอาหารและน้ำ
7. การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
8. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ ประกอบด้วย โปรแกรมการใช้วัคซีน การใช้ยา การสุ่มตรวจสภาวะโรคและระดับภูมิคุ้มกันโรค การจัดการไก่ป่วย ไก่ตาย
9. การควบคุมสัตว์พาหะ
10. การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ การกำจัดของเสีย
11. การคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2 จำนวนบุคลากรพอเหมาะกับจำนวนไก่พันธุ์ที่เลี้ยง มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

คำอธิบายข้อกำหนด 4.2

การจัดการบุคลากรที่ดี เป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้กิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ประสบความสำเร็จ การจัดแบ่งหน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคลากรนั้น ควรจัดแบ่งตามความรู้ ความสามารถและความถนัด โดยคำนึงถึงจำนวนบุคลากรที่เหมาะสมในแต่ละภาระงานที่รับผิดชอบด้วย

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มไก่พันธุ์ ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจน โดยประกอบด้วย

- ผู้เลี้ยงไก่ คือ ผู้ดูแลเลี้ยงไก่ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงไก่
- สัตวบาล คือ ผู้ควบคุมดูแลการเลี้ยงไก่ที่จบการศึกษาทางสัตวบาล/สัตวศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
- สัตวแพทย์ คือ ผู้ควบคุมกำกับดูแลด้านสุขภาพสัตว์และสุขอนามัยภายในฟาร์ม ตลอดจนรับผิดชอบดูแลสวัสดิภาพของไก่ โดยต้องมีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และได้รับใบรับรองสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

และมีจำนวนบุคลากรเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนไก่ที่เลี้ยงประกอบด้วย

- ผู้เลี้ยงไก่

โรงเรือนระบบเปิด: ผู้เลี้ยงไก่ 1 คน ดูแลไก่ไม่เกิน 10,000 ตัว

โรงเรือนระบบปิด: ผู้เลี้ยงไก่ 1 คน ดูแลไก่ไม่เกิน 20,000 ตัว

- สัตวบาล

สัตวบาล 1 คน ดูแลไก่ไม่เกิน 200,000 ตัว

- สัตวแพทย์

สัตวแพทย์ 1 คน รับผิดชอบในการดูแลไก่ไม่เกิน 1,500,000 ตัว

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.3 บุคลากรต้องมีความรู้ และได้รับการฝึกอบรมให้จัดการฟาร์มไก่พันธุ์ได้

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 4.3

การเลี้ยงไก่พันธุ์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ จะช่วยให้ไก่มีอัตราการรอดสูง ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ ดังนั้น บุคลากรจึงต้องได้รับการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการในการดูแลเลี้ยงไก่พันธุ์อย่างถูกต้อง และติดตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีความรู้และ ความชำนาญในการดูแลไก่พันธุ์เป็นอย่างดี ได้รับการฝึกอบรม และพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยมีแผนการฝึกอบรมประจำปี และบันทึกข้อมูลการฝึกอบรมในประวัติบุคลากรในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน เช่น

- การจัดการการดูแลไก่พันธุ์ในระยะไก่เล็ก ไกรุ่น และไก่ให้ผลผลิต
- การเตรียมโรงเรือน
- หลักสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- สุขลักษณะส่วนบุคคล
- การสุขาภิบาล
- การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟฟ้าดับ อัคคีภัย อุทกภัย สารเคมีรั่วไหล
- การใช้เวชภัณฑ์ ชีวภัณฑ์ และเคมีภัณฑ์สำหรับสัตว์
- ระบบประกันคุณภาพ เช่น GAP, HACCP

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.4 มีสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง และใบรับรองเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบายข้อกำหนด 4.4

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไป การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และโรคอุบัติใหม่ การใช้อย่างในฟาร์ม และความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์

ทั้งนี้ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. 2558 กำหนดให้ “สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์” หมายความว่าสัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และมีใบรับรองสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก ซึ่งออกโดยกรมปศุสัตว์

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคคลากร

ข้อกำหนด 4.5 ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มมีสุขภาพลักษณะส่วนบุคคลที่ดี เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการปนเปื้อน

คำอธิบายข้อกำหนด 4.5

การมีสุขภาพลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันหรือลดการปนเปื้อนของเชื้อก่อโรคที่สำคัญจากผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มสู่สัตว์ที่เลี้ยงได้

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มต้องได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และห้ามผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยของโรคระบบทางเดินหายใจและโรคระบบทางเดินอาหาร เช่น ไอ เจ็บคอ ท้องร่วง อาเจียน หรือมีไข้ เข้าปฏิบัติงานในโรงเรือน โดยแจ้งผู้จัดการฟาร์มให้ทราบเพื่อให้หยุดพักจนกระทั่งหายดีจึงให้กลับเข้าปฏิบัติงานภายในส่วนโรงเรือนเลี้ยงไก่ได้

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.6 โรงเรือนและอุปกรณ์ ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ

คำอธิบายข้อกำหนด 4.6

ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีระบบทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกสุขลักษณะ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไก่ เช่น ภาชนะให้อาหารและน้ำ ต้องได้รับการทำความสะอาดและฆ่าเชืวก่อนนำใส่ชุดใหม่เข้าเลี้ยง

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.7 มีการบำรุงรักษาโรงเรือนและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี มีความปลอดภัยต่อไก่พันธุ์และผู้ปฏิบัติงาน

คำอธิบายข้อกำหนด 4.7

โรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงไก่พันธุ์ต้องมีการซ่อมแซม บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยต่อไก่และผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้การทำงานในฟาร์มสามารถดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้

ต้องปิดช่องหรือรูรั่วตามผนัง ประตู ฝ้าม่าน หลังคา ที่อาจทำให้สัตว์พาหะเข้าสู่โรงเรือนได้ รวมทั้งตรวจสอบและซ่อมแซมสภาพอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง ทั้งแบบปกติและแบบอัตโนมัติให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้เต็มที่ประสิทธิภาพ โดยมีแผนการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์แต่ละชนิดตามระยะเวลา นอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบสภาพการทำงานของอุปกรณ์การเลี้ยงแบบอัตโนมัติที่จำเป็นต่อสวัสดิภาพของสัตว์ทุกวัน เช่น อุปกรณ์ให้อาหาร ระบบน้ำ พัดลม ถ้าพบว่าชำรุดต้องแก้ไขทันที มีอุปกรณ์สำรองและเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเมื่อเกิดความเสียหาย และต้องมีสัญญาณเตือนกรณีขัดข้อง และตรวจสอบระบบสัญญาณเตือนให้มีการใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.8 หลังจากปลดไก่พันธุ์ ให้ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์ ตรวจประสิทธิภาพการทำความสะอาด เช่น การป้ายเชื้อ (swab) บริเวณที่ไก่เคยอยู่เพื่อนำไปเพาะเชื้อ และปิดพักโรงเรือนตามระยะเวลาที่กรมปศุสัตว์กำหนด

คำอธิบายข้อกำหนด 4.8

การทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์หลังจากปลดไก่พันธุ์ เป็นการจัดการด้านสุขาภิบาลในฟาร์มเลี้ยงสัตว์เพื่อตัดวงจรของเชื้อโรค และช่วยป้องกันโรคที่จะเกิดกับไก่พันธุ์

หลังปลดไก่พันธุ์ต้องนำมูลสัตว์และวัสดุรองพื้นออก ทำความสะอาดฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ ตรวจประสิทธิภาพการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือน เช่น การป้ายเชื้อเพื่อดูปริมาณแบคทีเรียทั้งหมด การตรวจหาเชื้อเซลล์โมเนลลา และพักโรงเรือนหลังจากย้ายไก่พันธุ์ระยะไกรุ่นและระยะให้ผลผลิตไม่น้อยกว่า 14 วัน ก่อนนำไก่ชุดใหม่เข้ามาเลี้ยง หรือตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.9 วัสดุรองพื้นที่ใช้ภายในโรงเรือนและวัสดุรองรัง ต้องสะอาดและแห้ง มีการฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้หรือก่อนนำไปเข้าเลี้ยง

คำอธิบายข้อกำหนด 4.9

วัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือน ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ช่วยดูดซับความชื้นจากมูลและน้ำที่หกจากอุปกรณ์ให้น้ำ และช่วยให้ไก่พันธุ์ไม่สัมผัสกับมูลโดยตรง วัสดุรองพื้นที่แห้งและสะอาดจะทำให้ไก่พันธุ์สะอาดและอยู่ได้สบาย

วัสดุรองพื้นที่ใช้ภายในโรงเรือน และวัสดุรองรัง เช่น แกลบ ทราย ฟาง ชี้กบ ชี้เลื่อย มาจากแหล่งผู้ผลิตที่เชื่อถือได้ ต้องมีลักษณะแห้งสะอาดและอยู่ในสภาพดี ฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้ หรือก่อนนำไปเข้าเลี้ยง พื้นโรงเรือนต้องใส่วัสดุรองพื้นหนาไม่น้อยกว่า 3 เซนติเมตร รักษาสภาพของวัสดุรองพื้นในโรงเรือนให้แห้ง ต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้นในกรณีที่เปียก ชื้น หรือส่งกลิ่นเหม็น รวมทั้งต้องคอยดูแลวัสดุรองพื้นให้อยู่ในสภาพดี มีการกระจายตัว ไม่บางจนทำให้ไก่เกิดปัญหาฝ่าเท้า ข้อขา หรือหน้าอกอักเสบเป็นแผลได้ นอกจากนี้จำเป็นต้องมีพื้นที่ให้ไก่พันธุ์มีโอกาสได้แสดงพฤติกรรมธรรมชาติ เช่น การคุ้ยเขี่ย การอาบฝุ่น

ในการประเมินคุณภาพของวัสดุรองพื้น เพื่อตรวจสอบมาตรฐานในการจัดการ อาจแบ่งเป็นระดับได้ดังต่อไปนี้ โดยระดับที่ยอมรับได้คือ ระดับ 1 ถึงระดับ 4

ระดับ 1	ร่วนแห้ง ใช้มือกำแล้วปล่อยพบว่าไม่ติดกันเป็นก้อนมีการกระจายตัวดี
ระดับ 2	เปียกบริเวณที่ให้น้ำ แต่ยังมีลักษณะร่วนซุย
ระดับ 3	เป็นแผ่นแข็งบริเวณที่ให้น้ำ
ระดับ 4	เป็นแผ่นแข็งแต่แห้ง
ระดับ 5	เป็นแผ่นแข็งแต่เปียก
ระดับ 6	เปียกเป็นโคลน

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (4) การจัดการไข่

ข้อกำหนด 4.10 มีการเก็บไข่ ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อไข่ฟักอย่างถูกสุขลักษณะ และเก็บไข่ฟักไว้ในห้องเก็บไข่ที่มีสภาพเหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 4.10

การเก็บไข่และทำความสะอาดไข่ถือเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งในฟาร์มไก่พันธุ์ ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อป้องกันและช่วยลดปัญหาอัตราการฟักต่ำ หรือปัญหาคัพภะในไข่ฟักตาย

ควรเก็บไขอย่างน้อยวันละ 4 ครั้ง มีวิธีการเก็บไขที่ถูกสุขลักษณะและฆ่าเชื้อที่ผิวเปลือกไขโดยวิธีการที่เหมาะสม โดยแยกเก็บไขสะอาดในกรงไขก่อน แล้วจึงกลับมาเก็บไขเปื้อน หรือไขพื้นภายหลัง เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการล้างมือ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทุกครั้งก่อนและหลังเก็บไข ควรแยกไขพื้น ไขสกปรก แตรั่ว หรือผิดรูปออกมาและไม่นำเข้าไปฟัก ไขสะอาดที่ยังไม่นำเข้าฟักให้เก็บไว้ในที่เย็น สะอาด ถ้าเก็บไว้นานหลายวันควรเก็บในห่อเก็บไขที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 21 องศาเซลเซียส ควบคุมความชื้นสัมพัทธ์ที่ 75 % ถึง 85 % เพื่อรักษาสภาพของไขให้สดอยู่เสมอ มีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อห่อเก็บไขอย่างสม่ำเสมอ

ควรจัดให้มีจำนวนกรงไขที่เหมาะสมกับจำนวนแม่ไก่

- ระบบเก็บไขด้วยมือ 1 กรงไข/แม่ไก่ 4 ตัว
- ระบบเก็บไขอัตโนมัติ 1 กรงไข/แม่ไก่ 6 ตัว

นอกจากนี้ต้องทำความสะอาดกรงไขให้สะอาดอยู่เสมอ หากใช้วัสดุรองรังต้องเก็บมูลไก่และวัสดุรองรังที่สกปรกออก พร้อมทั้งเติมวัสดุรองรังใหม่อย่างสม่ำเสมอ และหากใช้แผ่นรองกรงไข (Nest pad) ต้องเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อนำออกไปล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ

มกษ.6903: รายการการจัดการฟาร์ม (5) การใช้สารเคมี

ข้อกำหนด 4.11 สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบายข้อกำหนด 4.11

สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมปศุสัตว์ให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

ต้องจัดเก็บสารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อควบคุมการหยิบใช้ ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่ไก่พันธุ์ และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล ภาชนะบรรจุสารเคมี น้ำยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่เสื่อมสภาพ หรือใช้หมดแล้วต้องทำลายหรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ถูกต้อง รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตราย และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

มกษ.6903: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1 การป้องกันและควบคุมโรคต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนด 5.1

การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ในการเลี้ยงไก่พันธุ์ หากไก่มีสุขภาพทรุดโทรม ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วย หรือตาย จะทำให้ผลผลิตต่ำกว่าเป้าหมาย ผู้ประกอบการสูญเสียรายได้ แรงงาน และเวลาในการเฝ้าระวังและกำจัดโรค รวมทั้งผู้บริโภคจะได้รับผลผลิตที่ไม่ปลอดภัยด้วย

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไปและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และโรคอุบัติใหม่ การใช้ยาภายในฟาร์มรวมทั้งความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการป้องกันและควบคุมโรคในฟาร์มไก่พันธุ์ต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

มกษ.6903: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.2 มีการป้องกันและฆ่าเชื้อยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคล ก่อนเข้า-ออกฟาร์มหรือโรงเรือน รวมถึงมีการจัดบันทึกการผ่านเข้า-ออกจากฟาร์มที่สามารถตรวจสอบได้

คำอธิบายข้อกำหนด 5.2

การป้องกันและฆ่าเชื้อยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคล เป็นมาตรการที่ใช้ป้องกันหรือลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคเข้าสู่หรือออกจากฟาร์มหรือโรงเรือน และในแต่ละโรงเรือนมีระบบการเลี้ยงแบบเข้าและออกพร้อมกันหมด (all in all out) และมีการจัดมาตรการควบคุมโรคก่อนเข้า-ออกฟาร์มหรือโรงเรือน โดยมีการทำลายเชื้อโรคอย่างเหมาะสมก่อนเข้า-ออกฟาร์มดังนี้

(1) บุคคล

(1.1) มีบันทึกการเข้า-ออกฟาร์มของบุคคลทุกคนที่สามารถตามสอบได้ บุคคลภายนอกที่จะเข้าฟาร์มต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์ ข้อมูลการป่วยและประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกในช่วง 72 ชั่วโมง ก่อนเข้าฟาร์ม

(1.2) บุคคลที่มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกภายนอกฟาร์ม ภายใน 72 ชั่วโมงก่อนเข้าฟาร์มจะต้องมีระยะพักโรค โดยไม่ไปสัมผัสไก่ในโรงเรือนเป็นระยะเวลา 1-3 วัน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นหรือฉุกเฉิน

ซึ่งต้องเข้าโรงเรือนโดยไม่มีระยะพักโรค ต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้จัดการฟาร์ม ก่อนทุกครั้ง

(1.3) ผู้ที่จะเข้าในพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์จะต้องผ่านการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน อาบน้ำ สระผมให้สะอาด และเปลี่ยนไปใส่เครื่องแต่งกายที่กำหนดไว้ให้ใช้เฉพาะในพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์

(1.4) กำหนดเครื่องหมายหรือแยกสีของเครื่องแต่งกายที่ใช้ในแต่ละส่วนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการใช้ปะปนกันระหว่างภายนอกและภายในพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์

(1.5) แยกรองเท้าสำหรับใช้ภายนอกและภายในโรงเรือนและระหว่างโรงเรือนอย่างชัดเจน ต้องมีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับจุ่มรองเท้าทุกเวลาเข้าและออกจากโรงเรือน เพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคเข้าสู่โรงเรือน

(1.6) บริเวณทางเข้าของแต่ละโรงเรือนต้องมีจุดล้างมือ

(1.7) เสื้อผ้าและรองเท้าที่ใช้ภายในฟาร์มต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทุกครั้งหลังใช้งานเสร็จ

(1.8) ลักษณะห้องอาบน้ำฆ่าเชื้อต้องมีอย่างน้อยสี่ส่วนตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายก่อนเข้าห้องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ ควรจัดให้มีชั้นวางหรือที่แขวนเครื่องแต่งกายที่ใส่ติดตัวมา

ส่วนที่ 2 ห้องฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อมีความยาวพอประมาณ มีระบบฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่กระจายทั่วถึง พื้นไม้ลิ้น พื้นผิวปลอดภัยสำหรับผู้ใช้น้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้เป็นชนิดที่ไม่อันตรายหรือก่อความระคายเคือง

ส่วนที่ 3 ห้องอาบน้ำหลังผ่านน้ำยาฆ่าเชื้อ จัดอุปกรณ์สำหรับอาบน้ำสระผมเตรียมไว้ เช่น สบู่ แชมพู

ส่วนที่ 4 ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกายก่อนเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงไก่ จัดเตรียมเครื่องแต่งกายสำหรับใส่เข้าพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์เอาไว้

แต่ละส่วนที่กล่าวมา ต้องกันเป็นสัดส่วนแยกจากกันอย่างชัดเจน มีการทำความสะอาดถูกต้องตามหลักสุขอนามัย

(2) ยานพาหนะ

(2.1) มีบันทึกการเข้า-ออกจากฟาร์มของยานพาหนะทุกชนิดที่ตามสอบได้

(2.2) มีการแยกยานพาหนะที่ใช้ภายในฟาร์มและภายนอกฟาร์ม

(2.3) จอดยานพาหนะในสถานที่ที่ฟาร์มกำหนดไว้ให้

(2.4) ฟาร์มต้องแสดงและระบุพื้นที่ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีเส้นกำกับที่พื้นให้ยานพาหนะหยุด มีป้ายให้ยานพาหนะหยุดก่อนเข้าฟาร์ม

(2.5) พื้นที่ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะต้องเป็นพื้นคอนกรีต หรือวัสดุชนิดที่ทนทาน ง่ายต่อการทำความสะอาด

(2.6) ยานพาหนะที่เข้า-ออกฟาร์มไก่พันธุ์ และพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์ ควรฆ่าเชื้อโรคให้ทั่วโดยเฉพาะ ล้อยานพาหนะ รวมทั้งแผ่นรองพื้นภายในยานพาหนะ

(2.7) ต้องควบคุมของเสียที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะไม่ให้ปนเปื้อนเข้าไปสู่เขตพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์

(3) อุปกรณ์และเครื่องมือ

ให้แยกเครื่องมือที่ใช้ในแต่ละโรงเรือน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม ในกรณีที่มีการใช้อุปกรณ์ ร่วมกัน ต้องมีวิธีการฆ่าเชื้ออุปกรณ์ที่ใช้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการก่อนนำเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงไก่พันธุ์ เพื่อ ป้องกันการปนเปื้อนเชื้อโรค

นอกจากนี้ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ดังนี้

(1) ควบคุมสุขลักษณะภายในฟาร์มเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค โดยเฉพาะเขตพื้นที่เลี้ยงไก่ จัดบริเวณรับประทานอาหาร และแยกบริเวณทิ้งขยะให้เป็นสัดส่วน ห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานภายใน โรงเรือน

(2) มีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในบริเวณรอบโรงเรือน ถนนทางเข้า-ออกเขตต่างๆ ภายในฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกเพื่อไว้ใช้พ่นฆ่าเชื้อในจุดต่างๆ ภายในฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อเหมาะสมกับขนาดของฟาร์ม

(3) บริเวณรอบๆ โรงเรือนภายในระยะ 3 เมตร ต้องไม่มีต้นไม้หรือวัชพืชขึ้นรกรุงรัง เพื่อ ป้องกันไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของนก หรือสัตว์พาหะ เช่น หนู แมลงปีกแข็ง ควรมีการกำหนดแผนการ กำจัดวัชพืช โดยระบุความถี่ในการปฏิบัติเพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ และสามารถติดตามการทำงานได้

(4) มีการป้องกันไม่ให้สัตว์ปีกหรือสัตว์พาหะอื่นๆ เข้ามาในโรงเรือน มีแผนการควบคุมและ กำจัดสัตว์พาหะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทั้งภายนอกและภายในโรงเรือน รวมไปถึงในเขตที่พักอาศัย และเขตสำนักงานด้วย

มกษ.6903: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.3 มีแผนการเฝ้าระวังโรค เพื่อควบคุมและกำจัดโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำอธิบายข้อกำหนด 5.3

การควบคุมและกำจัดโรคในฟาร์มเลี้ยงสัตว์อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยข้อมูลจากการเฝ้าระวังโรคที่ดี ถูกต้องตามหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์การระบาดของโรคในประเทศ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พันธุ์ต้องมีแผนเฝ้าระวังโรคในฟาร์ม และสอดคล้องกับแผน แนวปฏิบัติ หรือระเบียบ ที่เกี่ยวข้องของกรมปศุสัตว์ เช่น ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการควบคุมโรคแชลโมเนลลาสำหรับสัตว์ปีก พ.ศ. 2553

มกษ.6903: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.4 ไก่ทุกตัวต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามแผนการให้วัคซีน และสุ่มตรวจระดับภูมิคุ้มกันโรคที่สำคัญ เพื่อทราบสถานะของภูมิคุ้มกันโรคในปัจจุบัน และเป็นข้อมูลกำหนดแผนการป้องกันโรคอย่างเหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 5.4

ไก่ทุกตัวในฟาร์มต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคตามแผนการให้วัคซีนภายใต้การควบคุมของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และมีการสุ่มตรวจระดับภูมิคุ้มกันโรคที่สำคัญ เพื่อทราบสถานะของภูมิคุ้มกันโรคในปัจจุบัน และใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแผนการป้องกันโรคอย่างเหมาะสม

การสุ่มตรวจระดับภูมิคุ้มกันโรค ถือเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวังโรคที่มีความสำคัญ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ของโรค และสามารถประเมินผลจากมาตรการการควบคุมป้องกันโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มกษ.6903: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.5 กรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 5.5

ในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและคำแนะนำที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับกฎหมาย สถานการณ์ปัจจุบันและมีประสิทธิผลในการควบคุมโรคระบาด ตลอดจนเป็นการลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นด้วย

ถ้าพบว่าไก่มีอัตราการตายสูงผิดปกติให้แจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเข้าตรวจสอบปัญหา และในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

มกษ.6903: รายการสุขภาพสัตว์ (2) การบำบัดโรคสัตว์

ข้อกำหนด 5.6 การบำบัดโรคสัตว์ต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และตามข้อกำหนดใน มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 5.6

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การใช้ยาภายในฟาร์ม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสัตว์ปีก ผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการตรวจวินิจฉัย รักษาโรค ป้องกันการเกิดซ้ำ แนะนำและควบคุมการใช้ยา กำหนดระยะเวลาหยุดยาและออกใบสั่งยา ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดโรคสัตว์

รายการที่ 6 สวัสดิภาพสัตว์

มกษ.6903: รายการสวัสดิภาพสัตว์

ข้อกำหนด 6.1 ดูแลไก่พันธุ์ให้มีความเป็นอยู่ที่สบาย และหากไก่พันธุ์ป่วย บาดเจ็บ หรือพิการต้องได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน

คำอธิบายข้อกำหนด 6.1

อุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ปีกในปัจจุบันมีสภาพการเลี้ยงที่หนาแน่นมากขึ้น การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพสัตว์เป็นเรื่องที่ควรคำนึงถึง เนื่องจากการปฏิบัติที่ทำให้สัตว์เกิดความไม่สบายจากสภาวะแวดล้อม การบาดเจ็บและโรคภัย ความกลัวและกังวลจะก่อให้เกิดความเครียด ลดความต้านทานโรคและยังส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของสัตว์และผลผลิต

ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 และระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง พ.ศ.2554 โดยมีการตรวจสอบสุขภาพและสวัสดิภาพฝูงไก่อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง โดยพนักงานเลี้ยงไก่ที่ผ่านการอบรมในเรื่องสวัสดิภาพสัตว์ ในการตรวจสอบจะต้องเดินในระยะที่ห่างจากตัวไก่ไม่เกิน 3 เมตร เพื่อให้สามารถสังเกตไก่ได้ครบถ้วนทุกตัว สุ่มชั่งน้ำหนักตัวไก่และควบคุมการกินอาหาร เพื่อให้ไก่น้ำหนักตัวได้ตามที่ต้องการ และในกรณีมีความจำเป็นต้องตัดปากไก่ ควรตัดปากออกไม่เกิน 1 ใน 3 ของปาก เมื่อไก่น้ำหนักตัวไม่เกิน 10 วัน นอกจากนี้ควรจัดการภายในโรงเรือน เพื่อให้ไก่มีพฤติกรรมตามธรรมชาติตามความเหมาะสมและมีความเป็นอยู่ที่สบาย

ในกรณีที่ไก่ป่วย หรือบาดเจ็บ ให้ดูแลอย่างเหมาะสมโดยแยกออกมาเพื่อรักษา หากอาการหนัก พิจารณาหรืออยู่ในสภาพที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปกินน้ำ กินอาหารได้ ต้องค้ำทิ้งด้วยการทำการุณยฆาต เพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน โดยผู้ที่ทำการุณยฆาตไก่ที่ถูกค้ำทิ้งจะต้องผ่านการอบรม เรื่อง การทำการุณยฆาตด้วยวิธีที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เช่น การดึงคอให้กระดูกคอเคลื่อนหลุด กรณีไก่น้ำหนักมากกว่า 3 กิโลกรัม ให้ใช้เครื่องมือ เช่น อุปกรณ์ช่วยดึงคอ (Heavy Stick)

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อม

มกษ.6903: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.1 การกำจัดซากไก่พันธุ์ให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 7.1

ฟาร์มไก่พันธุ์ส่วนหนึ่งที่มีการดำเนินการมานานแล้ว และมีแหล่งชุมชนเกิดตามมาภายหลัง มักเกิดปัญหาความขัดแย้งในเรื่องของมลภาวะที่รบกวนชุมชนอยู่เสมอ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการกำจัดซากไก่พันธุ์อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพื่อลดปัญหาผลกระทบต่อชุมชน และลดโอกาสการแพร่กระจายของโรค

(1) ในกรณีของไก่พันธุ์ที่ตายปกติ

หากพบการตายของไก่ ให้เก็บซากไก่ออกจากเล้าทันทีทุกครั้งที่มีการตรวจพบ ไก่ที่ตายให้นำซากใส่ถุงพลาสติกกันน้ำและปิดปากถุงให้มิดชิด แล้วนำไปใส่ในถังที่มีฝาปิดเพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรค จากนั้นจึงรวบรวมไปทำลายในแต่ละวันในบริเวณเฉพาะ สำหรับการทำลายซากซึ่งต้องเป็นพื้นที่ห่างจากบริเวณโรงเรือนอื่นมี ดังนี้

(1.1) ทำลายโดยการฝัง ต้องมีเนื้อที่เพียงพออยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง และไม่ใกล้แหล่งน้ำฝังซากไต่ระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และห่างจากระดับน้ำใต้ดิน โรยปูนขาวหรือราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนกลบหลุมเหนือระดับผิวดินและต้องป้องกันไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย

(1.2) ทำลายโดยการเผา ให้ทำในบริเวณที่เหมาะสมและเผาซากจนหมด

(1.3) ทำลายโดยการกลบทับและย่อยสลาย (composing) มีพื้นที่สำหรับการกลบทับเพื่อย่อยสลายซากไก่ที่เหมาะสม และมั่นใจได้ว่าวิธีการหมักทำให้เกิดการย่อยสลายอย่างสมบูรณ์ ไม่มีความเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งแพร่เชื้อหรือพาหะ และมีขั้นตอนปฏิบัติถูกต้องตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพ

(1.4) ในกรณีมีการเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกออกนอกฟาร์ม ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์มของกรมปศุสัตว์ (ภาคผนวก ก.)

(2) ในกรณีของไก่พันธุ์ที่ตายจากโรคระบาด ต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดหรือการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. 2547 โดยอยู่ภายใต้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ เพื่อให้ การทำลายซากสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มกษ.6903: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.2 มีการป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย หากกรณีปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้บำบัดน้ำเสียจากฟาร์ม ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

คำอธิบายข้อกำหนด 7.2

ฟาร์มเลี้ยงสัตว์อาจก่อให้เกิดน้ำเสียจากกิจกรรมต่าง ๆ หากมีการปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มสู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่ผ่านการบำบัด จะเกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข ซึ่งมีผลกระทบต่อการเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก และกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณข้างเคียง

ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย กรณีปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะต้องมีการบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เกิดโรคระบาดในฟาร์ม น้ำเสียจากโรงเรือนหรือฟาร์ม ต้องมีการบำบัดและฆ่าเชื้อตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อกระจายสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก

มกษ.6903: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.3 การจัดการขยะมูลฝอย ของเสีย ควรรวบรวมไว้ในภาชนะซึ่งมีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดอย่างเหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

คำอธิบายข้อกำหนด 7.3

ขยะมูลฝอย และของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และทำให้เกิดการปนเปื้อนพื้นดิน แหล่งน้ำ และอากาศ อีกทั้งอาจจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อของโรคติดต่อต่าง ๆ ได้

ฟาร์มไก่พันธุ์ต้องมีการกำจัดขยะและของเสีย โดยกำหนดประเภทของขยะและวิธีการกำจัดให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และคำนึงถึงการตกค้างในสิ่งแวดล้อม เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยแยกประเภทไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดโดยวิธีที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

มกษ.6903: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.4 ก่อนเคลื่อนย้ายวัสดุรองพื้นหลังการปลดไก่ ต้องป้องกันการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้น

คำอธิบายข้อกำหนด 7.4

วัสดุรองพื้นที่ใช้แล้ว ถือเป็นขยะและของเสียที่ต้องมีการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้น อาจก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศได้

ก่อนเคลื่อนย้ายวัสดุรองพื้นหลังการปลดไถ่ควรฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่วัสดุรองพื้น เพื่อลดปริมาณเชื้อและลดการฟุ้งกระจายก่อนเคลื่อนย้าย และต้องไม่นำวัสดุรองพื้นกลับมาใช้อีก รถที่บรรทุกวัสดุรองพื้นออกจากฟาร์มต้องมีผ้าใบคลุมให้มิดชิด เพื่อป้องกันการตกหล่น

ในกรณีที่วัสดุรองพื้นสังเคราะห์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ให้ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ ทุกครั้งก่อนนำกลับมาใช้ใหม่

มกษ.6903: รายการสิ่งแวดลอม

ข้อกำหนด 7.5 ในกรณีเป็นขยะติดเชื้อ ให้แยกทำลายตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม และกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 7.5

ขยะติดเชื้อ ยาเสื่อมสภาพ สารเคมีอันตราย ของมีคม หากถูกทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมปะปนร่วมกับขยะทั่วไป จะเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรคภายในฟาร์มหรือเป็นอันตรายถึงสู่สัตว์ ผู้ปฏิบัติงานภายในฟาร์ม และสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องมีการจัดการที่ถูกต้อง

ในกรณีเป็นขยะติดเชื้อ หรือ ขยะอันตราย ได้แก่ ขวดยา ขวดวัคซีน เข็มฉีดยา เป็นต้น ให้แยกทำลายตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม

รายการที่ 8 การบันทึกข้อมูล

มกษ.6903: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1 ให้บันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนด 8.1

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาหารปลอดภัยในด้านการตามสอบ ของกระบวนการผลิต ฟาร์มไก่พันธุ์จึงต้องมีการบันทึกข้อมูล เพื่อเป็นหลักฐานในการทำงานแต่ละขั้นตอน ว่าถูกต้องตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่มาของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตได้

มกษ.6903: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารฟาร์ม เช่น การจัดแบ่งโครงสร้างการดำเนินงาน จำนวนแรงงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ข้อมูลด้านสุขภาพ ประวัติและการฝึกอบรมของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนด 8.1.1

ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารฟาร์มและบันทึกข้อมูลการอบรมของบุคลากรรวมถึงข้อมูลการตรวจสุขภาพประจำปี

มกษ.6903: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านการผลิต เช่น ข้อมูลฝูงสัตว์ อาหารสัตว์ การจัดการฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนด 8.1.2

ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านการผลิต เช่น ข้อมูลฝูงสัตว์ การกินน้ำ การกินอาหาร โดยระบุชื่อ ชนิด รุ่นการผลิต และปริมาณ อัตราการใช้ น้ำหนัก อัตราการตาย/การคั้ทิ้ง

มกษ.6903: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1.3 ข้อมูลการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค เช่น ข้อมูลการใช้ยา วัคซีน สารเคมี และไบโสังยาสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 8.1.3

ต้องมีการบันทึกข้อมูลการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค เช่น ข้อมูลการใช้ยา วัคซีน สารเคมี รวมถึงไบโสังยาสัตว์ ไบโอบหมายการใช้ยา และไบโสังยาผสมยาในอาหารสัตว์ โดยระบุชื่อ ชนิด รุ่นการผลิต วันที่ใช้ และปริมาณการใช้

มกษ.6903: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.2 ให้เก็บรักษาสัญญะบัตรเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

คำอธิบายข้อกำหนด 8.2

เก็บบันทึกข้อมูลเพื่อการตรวจสอบไว้อย่างน้อย 3 ปี

ภาคผนวก ก.**แนวทางปฏิบัติการนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์ม**

การนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์มจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ โดยอนุญาตให้นำไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ หรือเข้าโรงงานกำจัดซาก (Rendering plant) ดังนี้

1) การนำซากสัตว์ปีกไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ

1.1 ฟาร์มสัตว์ปีกต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือได้รับการรับรองระบบป้องกันโรคและต้องผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่จะนำซากสัตว์ปีกไปยังสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำของกรมปศุสัตว์

1.2 สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียน หรือได้ยื่นคำขอการจดทะเบียนกับกรมประมง

1.3 ซากสัตว์ปีกที่จะนำออกจากฟาร์มต้องผ่านการต้มในน้ำเดือดระยะเวลาอย่างน้อย 25 นาที มีอุณหภูมิใจกลางเนื้อ 70 องศาเซลเซียสขึ้นไป

1.4 ยานพาหนะที่ใช้ขนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องเป็นรถบรรทุกปิดมิดชิดด้วยวัสดุคงทน และห้ามเข้าในบริเวณฟาร์มโดยเด็ดขาด ให้รับซากสัตว์ปีกที่ต้มแล้วภายนอกฟาร์ม

1.5 ฟาร์มต้องส่งข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติหรือคัตทิ้งระหว่างการเลี้ยงให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์

2) ซากสัตว์ปีกนำเข้าโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant)

2.1 ฟาร์มสัตว์ปีกต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือได้รับการรับรองระบบป้องกันโรค และต้องผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่จะนำเอาซากสัตว์ปีกออกไปยังโรงงานกำจัดซากสัตว์ ที่กำหนดโดยกรมปศุสัตว์

2.2 โรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) จะต้องผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 ยานพาหนะที่ใช้ขนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องเป็นรถบรรทุกปิดมิดชิดทุกด้าน และห้ามเข้าในบริเวณฟาร์มโดยเด็ดขาด ให้รับซากสัตว์ปีกภายนอกฟาร์ม

2.4 ฟาร์มต้องส่งข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติ หรือคัตทิ้งระหว่างการเลี้ยงให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์

3) การอนุญาตนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์ม

การนำซากสัตว์ปีกที่ต้มแล้วออกจากฟาร์มไปยังสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ ตามข้อ 1 หรือนำซากสัตว์ปีกไปยังโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) ตามข้อ 2 ดำเนินการดังนี้

3.1 เจ้าของฟาร์มจะต้องยื่นคำขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือจังหวัดในท้องที่ ตั้งแต่วันที่เข้าเลี้ยงสัตว์ปีก ตามแบบฟอร์มคำขอ (ช.1)

3.2 สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาลงในหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งได้ล่วงหน้า โดยกรณีสัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตเคลื่อนย้ายล่วงหน้าได้ตลอดรุ่นของการเลี้ยงแต่ไม่เกินร้อยละ 7 ของสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยงทั้งหมด กรณีสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ให้อนุญาตเคลื่อนย้ายล่วงหน้าได้ คราวละ 1 เดือน โดยระบุจำนวนที่ขออนุญาตไม่เกินอัตราตายปกติหรือคัตทิ้งที่ทางฟาร์มกำหนด ตลอดจนอนุญาตให้ไปพื้นที่ปลายทางตามที่เจ้าของฟาร์มระบุไว้เท่านั้น รายละเอียดหนังสืออนุญาต (ช.2)

3.3 เมื่อฟาร์มได้รับการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกได้ตามข้อ 3.2 แล้ว สามารถเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกออกจากฟาร์มได้ตามเงื่อนไขที่ระบุ ทั้งนี้ฟาร์มจะต้องรายงานข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติ/คัตทิ้งให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยวิธีส่งข้อมูลตามแบบฟอร์มดังกล่าวทาง E-mail หรือ Fax

3.4 ผู้ที่เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องนำสำเนาหนังสืออนุญาต (ช.2) ตามข้อ 3.2 ไปกับยานพาหนะทุกคัน

4) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

4.1 สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัดตรวจสอบข้อมูลสัตว์ปีกป่วยตาย และข้อมูลการขนซากออกจากฟาร์มตามข้อ 3.3 หากพบความผิดปกติ ให้เข้าตรวจสอบและเก็บตัวอย่างซากส่งห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในฟาร์มทั้งหมดจนกว่าจะมีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

4.2 เมื่ออายุสัตว์ปีกครบกำหนดเข้าโรงฆ่าก่อนออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกออกจากฟาร์มไปยังโรงฆ่า ให้ผู้ออกใบอนุญาตพิจารณาจำนวนสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยง จำนวนสัตว์ปีกตาย/คัตทิ้งฝัดหรือเผาในฟาร์ม จำนวนซากสัตว์ปีกที่นำไปให้สัตว์น้ำ หรือกรณีนำซากสัตว์ปีกเข้าโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) และจำนวนสัตว์ปีกที่ขออนุญาตเข้าโรงฆ่าจะต้องมีความสัมพันธ์กัน

4.3 หากพบว่ามีกรกระทำผิดกฎหมายให้แจ้งความดำเนินคดีทันที

5) การตรวจสอบการปฏิบัติงานของฟาร์ม

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และด่านกักกันสัตว์เข้าสู่ตรวจสอบฟาร์ม สัตว์ปีกหรือโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) และตั้งจุดตรวจสอบการเคลื่อนย้าย หากพบว่า ฟาร์มหรือโรงงานกำจัดซากสัตว์มีการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขจะถูกยกเลิกการรับรองทันที หรือหากกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์จะถูกดำเนินคดีถึงที่สุด และถูกพิจารณาพักใช้ หรือเพิกถอนมาตรฐานฟาร์ม หากสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกมีส่วนเกี่ยวข้องจะถูกเพิกถอนใบรับรองสัตว์แพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและส่งให้สัตวแพทย์สภาดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพสัตวแพทย์ต่อไป